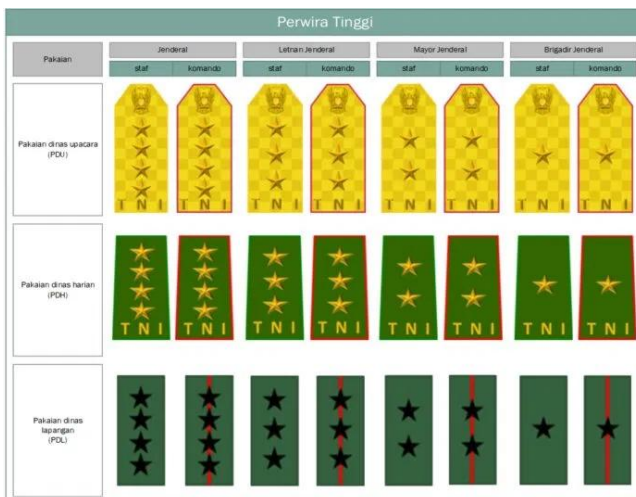

Preek ds. J. Linandi, GKIN regio RW/DH, Den Haag, 29 december 2024 (tevens OLE)

“Als een Ster is Hij verschenen/ Seperti Bintang Ia bersinar”

Matteüs 2:1-12

Geliefde gemeente. Toen ik klein was, werd ik geboeid door de ‘ster’. Het begon op de kleuterschool. Elke keer als ik mijn werk goed maakte – of dat nu letters schrijven, tekenen of kleuren was – kreeg ik van mijn juf een ‘ster’ op mijn blaadje. Die ster betekende ‘goed gedaan’. Later leerde ik nog andere soorten ‘sterren’ kennen. Op school leerden we bijvoorbeeld de sterren van een generaal. Iemand met één ster heet Brigadegeneraal, twee sterren betekent Generaal-majoor, drie sterren betekent Luitenant-generaal, en vier sterren betekent Generaal. Hoe meer sterren, hoe beter.

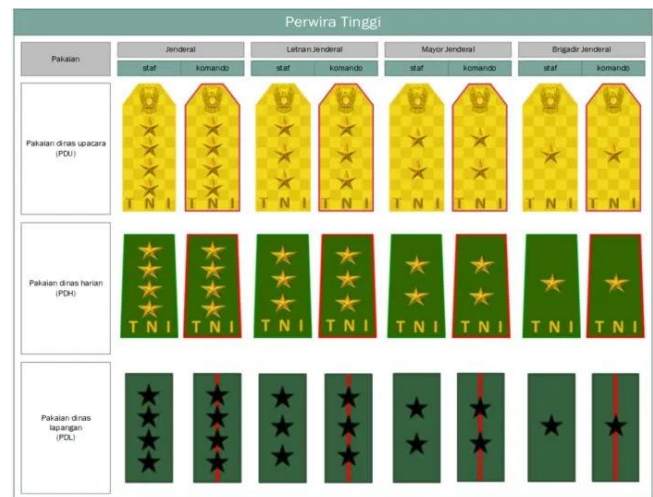

Later hoorde ik weer over andere 'sterren': hotels met zoveel sterren, of restaurants met Michelinsterren. Hoe meer sterren, hoe beter. En hoe groter de sterren, hoe beter.

Er zijn ook andere 'sterren'. Misschien volgt u ze ook: filmsterren, presidenten, koningen, zangers, voetballers, enzovoort. Weet u welke ‘ster’ de meeste volgers heeft op Facebook? Cristiano Ronaldo, de beroemde voetballer uit Portugal, is het met 170 miljoen volgers. En wie heeft de meeste volgers op X (voorheen Twitter)? Elon Musk, met 154 miljoen volgers. Welke beroemdheid, welke 'ster', volgt u op sociale media?

Vandaag, op de zondag na Kerst, hebben we gelezen over de wijzen uit het Oosten. In de Orthodoxe en Rooms-Katholieke Kerk wordt de aanbidding van de wijzen herdacht als het feest

Jemaat yang terkasih. Ketika saya kecil, saya sangat tertarik dengan ‘bintang’. Itu dimulai waktu saya duduk di Taman Kanak-Kanak. Setiap kali saya mengerjakan tugas dengan baik- apakah itu menulis huruf, menggambar, atau mewarnai- guru saya memberikan ‘bintang’ di kertas saya. Bintang itu berarti ‘bagus pekerjaannya’. Di kemudian hari saya mengenal ‘bintang’ yang lain, yaitu bintang jenderal. Seorang dengan bintang satu disebut Brigadir Jenderal. Bintang dua Mayor Jenderal. Bintang tiga Letnan Jenderal. Bintang empat Jenderal. Semakin banyak bintang semakin baik.

Belakangan saya mendengar tentang ‘bintang’ lainnya: hotel yang banyak bintangnya, atau restoran dengan bintang Michelin. Semakin banyak bintang semakin baik. Dan semakin besar bintangnya semakin baik.

Ada juga ‘bintang’ yang lain. Mungkin anda mengikuti mereka: pemain film, presiden, raja, penyanyi, pemain bola, dsb. Tahukah anda ‘bintang’ yang paling banyak pengikutnya di Facebook? Cristiano Ronaldo, pemain bola terkenal dari Portugal dengan 170 juta pengikut di Facebook. Siapa yang paling banyak pengikutnya di X (sebelumnya Twitter)? Elon Musk, dengan 154 juta pengikut. ‘Bintang’ atau orang terkenal mana yang anda ikuti di media sosial?

Hari ini, Minggu setelah Natal, kita membaca tentang orang majus dari Timur. Di Gereja Ortodoks dan Katolik Roma, peristiwa penyembahan oleh Orang Majus diperingati

van de Epifanie (de Openbaring van de Heer) of Driekoningen (geïnterpreteerd vanuit de drie geschenken). Dit feest wordt gevierd als het officiële einde van Kerst, namelijk op 6 januari. In de Protestantse Kerk wordt de Epifanie meestal minder nadrukkelijk gevierd. Toch willen we nu stilstaan bij wat de wijzen hebben meegemaakt.

De wijzen uit het Oosten volgen ook een ster. Niet een menselijke 'ster', maar een echte ster aan de hemel. Het verhaal is heel bijzonder. Ze zijn er rotsvast van overtuigd dat die nieuwe ster die verschenen is aan de hemel, duidt op de geboorte van een koningskind. En blijkbaar hebben ze ook uit de stand van die ster opgemaakt dat dit Kind Koning zou worden in het land Israël, het land van de Joden.

Wat was de ster van Betlehem? Een van de bekende opvattingen is dat die ster een bijzondere conjunctie (twee planeten op één lijn vanaf de aarde) is van de planeten Jupiter en Saturnus, die eens in de 300 jaar zou optreden. Jupiter was de koningsster en Saturnus de ster van de Joden. Dus: de ster van de Joodse Koning!

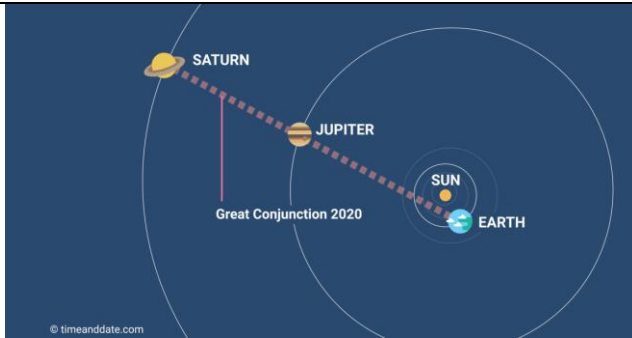
sebagai hari Epifani (hari Penampakan Tuhan) atau Tiga Raja (ditafsir dari tiga pemberian kepada Yesus). Hari ini diperingati sebagai akhir dari rangkaian perayaan Natal, yaitu tanggal 6 Januari. Di Gereja Protestan, Epifani biasanya tidak khusus dirayakan. Namun hari ini kita ingin merenungkan apa yang dialami orang-orang majus itu.

Orang-orang Majus dari Timur juga mengikuti bintang. Bukan 'bintang' manusia, tetapi bintang sungguhan di atas langit. Kisahnya luar biasa. Mereka sungguh yakin bahwa bintang yang muncul di langit menunjukkan kelahiran anak raja. Dari hasil pengamatan mereka atas posisi bintang itu, mereka menyimpulkan bahwa Anak ini akan menjadi Raja di Israel, negeri orang Yahudi.

Apakah bintang Betlehem itu? Salah satu pendapat mengenai bintang itu ialah bahwa bintang itu adalah sebuah konjungsi (dua planet terlihat sejajar dari bumi) istimewa dari planet Yupiter dan Saturnus, yang hanya terlihat setiap 300 tahun sekali. Yupiter adalah bintang raja. Saturnus adalah bintang orang Yahudi. Jadi: bintang sang Raja Yahudi!

De wijzen uit het Oosten nemen geen genoegen met alleen maar kennis over de ster. Ze nemen actie! **Ze doen niet alleen kennis op, maar ze willen ook het Kind ontmoeten!** Ze hebben er ongelooflijk veel voor over om die Koning te vinden. Ze trekken maandenlang op reis, maken een verre en moeilijke tocht, en nemen peperdure cadeaus mee. Zij volgen de ster.

De Ster van Betlehem is anders dan menselijke 'sterren' die ik aan het begin van deze preek heb genoemd. **Wat is er bijzonder aan deze ster?**

1. De ster wijst niet naar zichzelf, maar naar Jezus, de echte Ster!

De menselijke sterren, zoals beroemdheden, wijzen graag naar zichzelf. Ze willen graag alle aandacht naar zichzelf trekken. 'Ik, ik, ik'. De ster van Betlehem wijst niet naar zichzelf, maar naar de echte Ster, namelijk Jezus Christus, de Zoon van God. In Openbaring 22:16 zegt Jezus: *'Ik ben de telg van David, zijn nakomeling, de stralende Morgenster.'*

Jezus is de telg van David. Over sterren gesproken, kent u de Davidsster? Die Davidsster vindt u bijvoorbeeld op de vlag van Israël. Over die Davidsster heb ik het volgende gelezen: Als u een Davidsster ziet, vindt u twee driehoeken.

Para majus dari Timur tidak hanya puas tahu tentang bintang itu. Mereka mengambil tindakan! **Jadi bukan hanya mengetahui, tetapi mereka ingin bertemu Anak itu!** Mereka bersusah payah menemukan Raja yang baru lahir. Berbulan-bulan mereka menempuh perjalanan yang jauh dan sulit, mereka membawa hadiah yang mahal. Mereka mengikuti bintang itu.

Bintang Betlehem berbeda dengan 'bintang-bintang' manusia seperti yang saya sebutkan di awal khotbah ini. **Apakah keistimewaan bintang ini?**

1. Bintang ini tidak menunjuk kepada diri sendiri, tetapi kepada Yesus, Sang Bintang sesungguhnya!

'Bintang' manusia seperti orang-orang terkenal senang menunjuk kepada diri sendiri. 'Aku, aku, aku'. Bintang Betlehem tidak menunjuk kepada diri sendiri tetapi kepada Sang Bintang sesungguhnya, yaitu Yesus Kristus, Anak Allah. Di Wahyu 22:16 Yesus berkata: *'Aku, Yesus... adalah tunas, yaitu keturunan Daud, bintang timur yang gilang-gemilang.'*

Yesus adalah tunas Daud. Berbicara tentang bintang, apakah anda tahu Bintang Daud? Di bendera Israel anda bisa temukan Bintang Daud. Tentang Bintang Daud ini saya pernah membaca hal berikut. Jika anda melihat Bintang Daud, maka anda menemukan dua buah segitiga.

De eerste driehoek, met de punt naar boven (zo hoog mogelijk), stelt een piramide voor. Dat is het symbool van de dicatoriale macht, zoals van de Egyptische farao's. De tweede driehoek is het symbool van het zaad, het teken van de kleine korrel, die diep de aarde ingaat (zo laag mogelijk), onder de grond verloren gaat en sterft-dat wil zeggen: ontkiemt, opstaat en vrucht draagt, menigvoud. Het begint allemaal heel klein, heel diep (laag), in het verborgene, maar kijk eens hoe dat boven de aarde zich breed ontvouwt: een veelvoud aan vrucht, een horizon vol toekomst!

De Davidsster bestaat uit die beide driehoeken. Het is alsof de Davidsster ons wil zeggen: dwars door de doorlopende lijnen van machtswellust en grootheidswaanzin trekt de God van Israël de lijnen van de zachte kracht van het Zaad. In het Kerstverhaal is het ons geopenbaard dat Jezus dat Zaad is. Hij is klein en kwetsbaar. Hij is geboren niet in een paleis, maar in een stal. Hij is gelegd niet in het mooiste babybedje, maar in een kribbe.

De lijnen van de machthebbers (piramide), inclusief keizer Augustus en Koning Herodes, lopen uiteindelijk dood. De lijn van het Zaad, Jezus, belooft Leven tot in eeuwigheid!

De ster van Betlehem wijst niet naar zichzelf, maar naar de echte Ster, Jezus Christus, die geboren is om de mensen te redden, om het leven te geven aan de mensen: aan u, jou en mij.

2. De Ster krijgt geen waarde van ons, maar geeft ons waarde

De wijzen uit het oosten volgen de ster van Bethlehem, en deze ster is anders dan alle andere sterren, 'menselijke sterren'. Bij alle sterren in deze wereld gaat het erom dat u hen waarde geeft. Maar bij deze ster is het omgekeerd, deze Ster, Jezus Christus, de stralende Morgenster, geeft u, jou waarde!

Segitiga yang pertama, dengan puncak ke atas (setinggi-tingginya), melambangkan piramida. Itulah simbol kekuasaan diktatorial, seperti Firaun Mesir. Segitiga yang kedua adalah simbol dari benih, butiran kecil yang menembus jauh ke bumi (serendah-rendahnya), hilang di dalam tanah dan mati. Namun bertumbuh dan bangkit serta menghasilkan buah berkali lipat. Dimulai dengan sangat kecil, sangat rendah, tersembunyi di tanah yang dalam, namun lihat bagaimana ia berkembang di atas tanah: menghasilkan banyak buah, cakrawala yang penuh dengan masa depan!

Bintang Daud terdiri dari kedua segitiga itu. Seolah ingin mengatakan: melampaui garis-garis nafsu kekuasaan manusia, Allah Israel menjungkirbalikkannya dan menarik garis kekuatan Benih yang lembut. Dalam kisah Natal diungkapkan bahwa Yesuslah Benih itu. Ia kecil dan rapuh. Ia tidak lahir di istana, tetapi di kandang binatang. Ia tidak diletakkan di ranjang bayi tercantik, tetapi di palungan.

Garis para penguasa (piramida), termasuk kaisar Agustus dan Raja Herodes akhirnya putus (mati). Garis Yesus, Sang Benih menjanjikan kehidupan yang kekal!

Bintang Betlehem tidak menunjuk kepada diri sendiri, tetapi kepada Bintang yang sesungguhnya, Yesus Kristus, yang lahir untuk menyelamatkan manusia, untuk memberikan hidupNya kepada manusia: kepada anda dan saya.

2. Bintang itu tidak mendapatkan arti dari kita, tetapi justru memberi arti kepada kita.

Orang Majus dari Timur mengikuti bintang Betlehem dan bintang ini berbeda dengan 'bintang manusia'. 'Bintang manusia' di dunia ini mendapatkan arti (nilai) dari kita, tetapi Bintang ini, Yesus Sang Bintang Timur sebaliknya justru memberikan arti kepada kita.

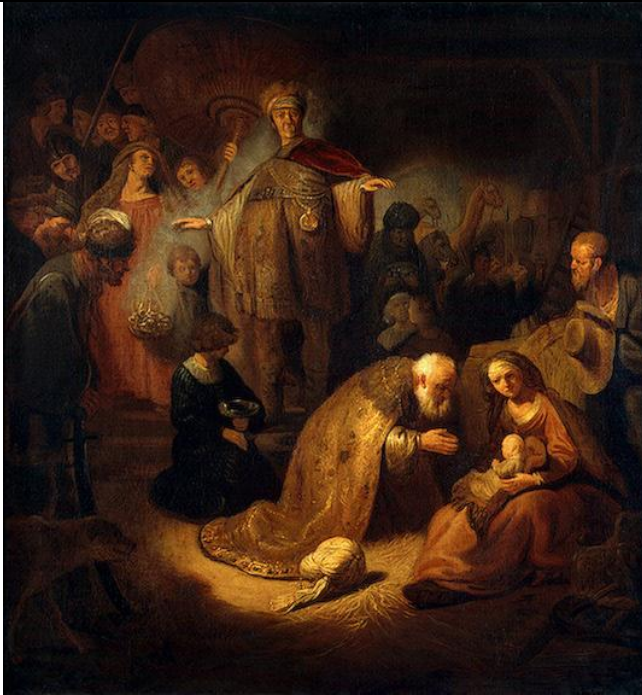
Zoals het lied dat wij vaak zingen rondom Kerst: *‘Jubel het uit, de Heer is hier; ontvang het Koningskind! Als redder van de aarde geeft Hij het leven waarde. Dus hemel en aarde, zingt!...’*

Voor Jezus hoef jij niet van betekenis te worden, door wat je hebt, of door wat je doet, of door wat mensen over je zeggen. Nee, voor Hem b en jij van waarde, omdat je mens bent, en omdat Hij van mensen houdt. Liefde, dat is waar alles om draait op het Kerstfeest. De liefde van God voor ons als mensen; wie u, je ook bent. Rondom de kribbe in Betlehem staan heel verschillende mensen: Jozef en Maria, twee mensen met minimuminkomsten (later offeren ze twee duiven in de tempel, het offer voor de armen), samen met wijzen uit het oosten die schatrijk zijn en goud, wierook en mirre geven, kostbare geschenken. Die wijzen, dat zijn invloedrijke mensen, ze werden in Jeruzalem zomaar toegelaten bij koning Herodes. Dat zegt wel iets over wie ze zijn, hun status. En Jozef en Maria? Voor hen is niet eens plaats in de herberg van Betlehem. Vraagt u zich ook ooit af hoe Jozef en Maria met de wijzen uit het Oosten met elkaar communiceren? Misschien begrijpen ze elkaar qua taal niet, maar ze zijn toch samen verenigd. Samen staan ze rondom de voederbak waarin Jezus ligt, en samen knielen ze neer om Hem te aanbidden. Mensen van verschillende achtergronden en sociale klassen, maar  en in de liefde voor God die hen bemint.

Sebagaimana lagu yang sering kita nyanyikan di sekitar Natal: *‘Hai dunia, gembiralah dan sambut Rajamu. Sebagai Juruselamat dunia Ia memberikan hidup ini arti. Bersama bersyukur! ...’*

Bagi Yesus, anda berarti bukan berdasarkan apa yang anda miliki (harta), apa yang anda lakukan (pekerjaan/status), atau apa yang orang katakan tentang anda (popularitas). Tidak. Baginya anda bernilai karena anda manusia yang dikasihinya. Kasih adalah inti dari Natal. Kasih Allah kepada manusia, siapapun kita ini. Di sana, di sekitar palungan di Betlehem, bertemu orang-orang yang berbeda. Yusuf dan Maria yang penghasilannya pas-pasan (Di kemudian hari mereka mempersembahkan dua merpati, persembahan untuk orang miskin), bertemu dengan para majus yang kaya, yang membawa emas, kemenyan, dan mur, pemberian berharga. Orang-orang majus adalah orang-orang berpengaruh. Lihat saja bagaimana mereka boleh masuk ke istana. Ini memperlihatkan status mereka. Bagaimana dengan Yusuf dan Maria? Bagi mereka tidak ada tempat di rumah penginapan di Betlehem. Apakah anda juga pernah membayangkan bagaimana Yusuf dan Maria berkomunikasi dengan para Majus? Mungkin secara bahasa mereka tidak saling mengerti, namun mereka dipersekutukan. Mereka bersama berdiri di sekitar palungan Yesus dan berlutut menyembahnya. Orang-orang dari latar belakang dan golongan yang berbeda, namun satu di dalam kasih Allah yang mengasihinya mereka.

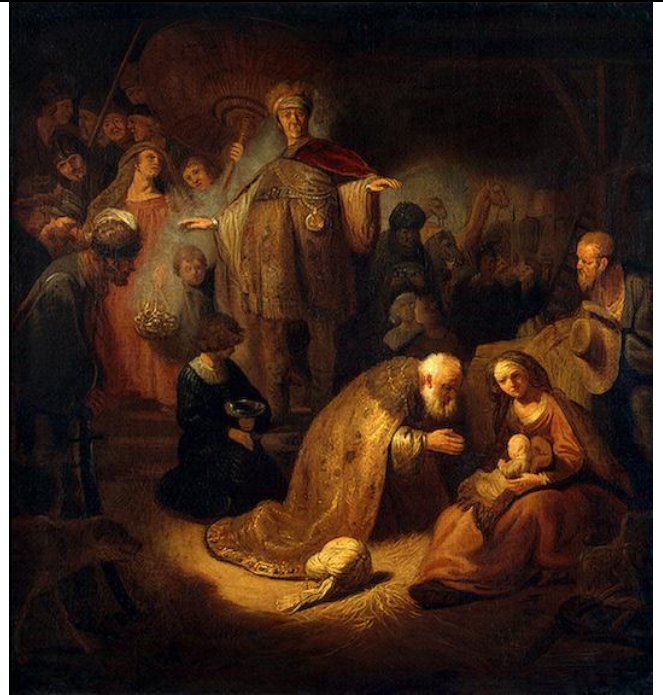
God zoekt contact met de mensen, wie ze ook zijn. Ieder mens is voor God van onschatbare betekenis. God verlangt naar een liefdesrelatie met ieder mens persoonlijk, ook met u, met jou, met mij. Daarvoor kwam Jezus naar deze wereld om ons te redden van de macht van het kwaad. Hij ging de weg naar het kruis. Hij nam de straf op Zijn schouders voor al onze zonden, als de grote Zondebok voor de wereld. Daarvoor kwam Hij naar ons toe, God werd mens in Jezus. Hij wilde ons Zijn liefde schenken. *‘Want God had de wereld zo lief dat Hij zijn enige Zoon heeft gegeven, opdat iedereen die in Hem gelooft niet verloren gaat, maar eeuwig leven heeft.’* (Johannes 3:16)

Kerst herinnert ons eraan dat wij, samen met alle mensen, even waardevol zijn in Gods ogen. Wij zijn allemaal geliefd door God. Behandel elkaar daarom gelijkwaardig!

En weet: in welke omstandigheden wij ons ook bevinden, weet ten diepste dat u geliefd bent door de Here Jezus. Hij geeft ons leven waarde!

In Zijn gemeente verbindt Jezus al Zijn kinderen met elkaar als Gods grote familie, waarin alle generaties samenkomen. Dit wordt prachtig verwoord in ons jaarthema: *‘Intergenerationeel gemeenschapsleven binnen de GKIN’*.

Laten we daarom, als één gemeente van Christus,

Allah mencari kontak dengan manusia, siapapun mereka. Tiap orang berharga di mata Allah. Allah rindu mempunyai relasi pribadi yang penuh kasih dengan tiap orang, juga dengan anda dan saya. Untuk itulah Yesus datang ke dunia untuk menyelamatkan kita dari kuasa jahat. Ia berjalan ke kayu salib dan mengambil alih semua hukuman atas dosa-dosa kita. Karena itulah Ia datang kepada kita. Allah menjadi manusia di dalam Yesus. Ia ingin memberikan kasihNya kepada kita. *‘Karena begitu besar kasih Allah akan dunia ini, sehingga Ia telah mengaruniakan AnakNya yang Tunggal, supaya setiap orang yang percaya kepadaNya tidak binasa, melainkan beroleh hidup yang kekal.’* (Yohanes 3:16)

Natal mengingatkan kita bahwa kita dan semua orang sama berharga di mata Allah. Kita semua dikasihiNya. Karena itu perlakukanlah satu sama lain dengan setara!

Dan ketahuilah: apapun keadaan yang kita alami, ketahuilah sedalam-dalamnya bahwa anda dikasihi Tuhan Yesus. Ia memberi arti pada hidup ini!

Di jemaatNya, Yesus mempersatukan anak-anakNya sebagai keluarga besar Allah, di mana semua generasi berkumpul. Sebagaimana terungkap dengan indah dalam tema tahunan kita: *‘Kehidupan persekutuan antar generasi di GKIN’*.

Oleh karena itu, marilah kita sebagai satu jemaat

steeds voor ogen houden om liefde te tonen aan elkaar, aandacht te schenken en bemoediging uit te spreken.

3. De Ster stelt je niet teleur, maar geeft hoop

De menselijke sterren zijn interessant om te volgen. Ze kunnen ons zeker inspireren. Bijvoorbeeld: een topsporter die zoveel overwinningen heeft behaald, en toch heel gewoon blijft, en bescheiden. Of een politicus die strijd voor recht en gerechtigheid, ondanks allerlei moeite en tegenslagen. Of een predikant die een gemeente heeft geleid en opgebouwd van een kleine gemeenschap tot een megakerk met gemeenten in verschillende wereldsteden. Alleen: er kan op een gegeven moment wel een bericht komen over die persoon, waardoor je teleurgesteld raakt in die ster. De een is bijvoorbeeld gevallen in een #MeToo-schandaal (seksueel misbruik). De ander is gevallen in belastingontduiking. Weer een ander is verwikkeld in machtsmisbruik, etc. Dat bericht (als het geen hoax is, maar bewezen) wil je eigenlijk niet horen, je wilt het niet geloven, maar ja, je kunt er niet meer omheen. Menselijke sterren kunnen ons teleurstellen, maar de ster van Betlehem stelt ons niet teleur.

Dat ervaren de wijzen uit het Oosten. In hun zoektocht naar het Koningskind maken ze tegenslagen mee. Ze hebben geconcludeerd dat het Kind in Jeruzalem, de hoofdstad van Judea, moet zijn. Maar in het paleis van Herodes in Jeruzalem kunnen ze het Kind niet vinden. Vervolgens schijnt de ster ook niet meer (alsof het GPS-signaal verloren is) totdat in vers 9 staat: *'Nadat ze de koning hadden aangehoord gingen ze op weg, en nu ging de ster die ze hadden zien opgaan voor hen uit, totdat hij stil bleef staan boven de plaats waar het Kind was.'* De ster van Betlehem stelt hen niet teleur.

Kristus, selalu ingat untuk saling menunjukkan kasih, memberi perhatian, dan memberi semangat.

3. Bintang itu tidak mengecewakan, tetapi memberi harapan

'Bintang' manusia menarik untuk diikuti. Mereka dapat memberi inspirasi. Misalnya: seorang atlet top yang meraih banyak kemenangan, tapi tetap rendah hati. Atau seorang politikus yang memperjuangkan hukum dan keadilan meskipun menghadapi banyak kesulitan dan tantangan. Atau seorang pendeta yang membangun jemaat dari jemaat kecil menjadi jemaat besar (*mega church*) dengan jemaat di banyak kota-kota dunia. Hanya saja: pada suatu waktu dapat saja kita mendengar berita yang mengejutkan tentang orang tersebut yang membuat kita kecewa terhadap 'bintang' itu. Yang satu misalnya terjerumus skandal #MeToo (pelecehan seksual). Yang lain misalnya jatuh ke dalam penggelapan pajak. Yang lain lagi terlibat penyalahgunaan kekuasaan, dsb. Berita seperti itu (kalau bukan hoax, tapi terbukti) awalnya tidak ingin kita dengar, tetapi pada akhirnya tidak dapat dipungkiri. 'Bintang' manusia dapat mengecewakan, namun bintang Betlehem tidak.

Itu yang dialami para Majus dari Timur. Dalam mencari Sang Anak Raja, mereka mengalami kesulitan. Mereka menyimpulkan bahwa Sang Anak akan lahir di Yerusalem, ibukota Yehuda. Namun di istana Raja Herodes mereka tidak menemukan Sang Anak itu. Kemudian bintang itu juga tidak bersinar lagi (seperti sinyal GPS yang hilang) sampai di ayat 9: *'Setelah mendengar kata-kata raja itu, berangkatlah mereka. Dan lihatlah, bintang yang mereka lihat di Timur itu mendahului mereka hingga tiba dan berhenti di atas tempat, di mana Anak itu berada.'* Bintang Betlehem tidaklah mengecewakan.

Geliefde gemeente. Jezus Christus is als een Ster verschenen. Als wij bouwen op menselijke sterren, zullen we vroeg of laat teleurgesteld raken, maar Jezus de Ster, stelt ons niet teleur. Als wij menselijke sterren volgen, kunnen we op een bepaald moment wel blijdschap ervaren, maar Jezus, de Ster geeft ons de ware vreugde. Als wij menselijke sterren volgen, kunnen we verdwalen, maar Jezus, de Ster, wijst ons de weg, geeft ons richting, want Hij is de weg, de waarheid en het leven. Jezus, de Ster, geeft ons licht te midden van het donker. Hij geeft ons kracht voor elke dag. Hij geeft hoop en moed in alle omstandigheden.

De ster van Betlehem wijst de weg voor de wijzen uit het Oosten. Laten we ook de ster volgen: die wijst naar Jezus Christus, die ons waarde geeft, die ons hoop geeft. Amen.

Jemaat yang terkasih. Yesus Kristus seperti Bintang yang bersinar. Jika kita mengandalkan ‘bintang’ manusia, maka cepat atau lambat kita akan kecewa. Namun Yesus tidak mengecewakan. Jika kita mengikuti ‘bintang’ manusia, kita mungkin gembira pada suatu saat, namun Yesus, Sang Bintang memberi sukacita sejati. Jika kita mengikuti ‘bintang’ manusia, kita dapat tersesat, namun Yesus Sang Bintang Timur menunjukkan kita jalan, memberikan arah, karena Ia adalah jalan, kebenaran, dan hidup. Yesus, Sang Bintang memberikan kita terang di tengah kegelapan. Ia memberikan kita kekuatan tiap-tiap hari. Ia memberikan kita harapan dan semangat dalam setiap keadaan.

Bintang Betlehem menunjukkan jalan untuk orang-orang Majus dari Timur. Marilah kita juga mengikuti bintang itu: yang menunjuk kepada Yesus, yang memberi arti hidup, yang memberi harapan. Amin.